

4749. Dato 15. Mars 1889. 2. Beh. af Lovf.

Om Oprettelse af et Rigsarkiv m. m. 4750

for Størebelt at faae en videnstabelig Højskole, men jeg tilstaar, at jeg blev lidt bange, da jeg hørte hans Motivering af, hvorfor han havde været med til at foreslaa, at Arkivet for Sjælland netop skulde ligge i Viborg. Han sagde nemlig, at Viborg er Sædet for Overretten, og at han haabede, at Viborg vilde blive Sædet for endnu mere. Ja, naar man som Syde bor en hel Del Mil. baade fra Viborg og fra Aarhus — jeg bor ikke i Nærheden af Aarhus, saa at det ikke er af personlige Hensyn, jeg taler — har man jo faaet lidt Erfaring om, hvilken af de to Byer der, om jeg saa maa sige, er nærmest Midtpunktet for Sjælland. Vel er Overretten for Sjælland i Viborg, men det er grimme sjeldent, at man har hørt, at Kogen af den Grund har været nødt til at rejse til Viborg. Vi vide jo, at Proceduren for Overretten udelukkende er skriftlig, og dette er Grunden til, at naar man har en Sag for Overretten, gaar det gennem den Sagsfører, der har ført Sagen for Underretten. Han korreponderer med Overretsagsføreren, der jo skal bo i Viborg for at kunne procedere der, og vedkommende Mand eller Kvinde, hvem det nu er, der har en Sag for Overretten, har ikke i den Anledning noget Vrind i Viborg. Jeg blev særdeles glad ved at høre den ærede Udvalgs-Ordførers Udtalelse overfor Sjælland under en anden Sags Behandling, thi jeg mente ogsaa, at i national Henseende ere vi Syder der udsatte Punkt. Ligesom Staane, Halland og Bleking var det udsatte Punkt i gamle Dage, saaledes er Sjælland nu det udsatte Punkt og derfor siger jeg, at vi skulle knytte saa Meget som muligt sammen i Sjælland af, hvad der har Betydning for vor Nationalitet, holde sammen i de Bestræbelser, der ere af national Betskaffenhed. Det er ogsaa derfor, jeg mener, at vi for hele Sjællands Vedkommende bør se at faae de Anstalter af forskjellig Art, som have med vor Nationalitet at gjøre, knyttede til et Sted, som kunde blive et Centralpunkt. Ville vi opnaa Noget af dette ved Oprettelsen af Arkivet, skulle vi ikke sprede, hvad vi ville have deraf i Sjælland rundt omkring fra Skagen til Kongeaalen, men vi skulle, desjom vi virkelig ville opnaa et Resultat paa dette Omraade, som kunde komme os til Gavn i en overskuelig Fremtid, knytte

det til et Punkt, der saa vidt muligt var stiftet til at samle Alt, der kunde blive af praktisk Betydning for vore nationale Bestræbelser. Nu er det saa heldigt, at vi i Aarhus have, det tror jeg maa indrømmes, et saadant centralt Punkt, fordi Serbanerne udgaa derfra og alle Vegne fra stille tilbage dertil. Saaledes som Serbaneforholdene for Diebløkket ere i Sjælland, kunne Folk Nord fra naar de komme til Rangaa lige saa let gaa til Aarhus som til Viborg, naar de ville besøge et Arkiv, og derfor vil jeg tilsæde mig at gjøre den Henstilling, om ikke Udvalget kunde finde det rigtig netop i Betragtning af de udmærkede Anstuelser, der kom frem fra den ærede Ordfører ved en anden Sags Behandling, at vi fik dette Rredsarkiv i Aarhus. Udvalget har meddelt i Betænkningen, at der er blevet tilbudt gratis Byggepladser til Arkiver i Viborg, Veile og Randers, men at Udvalget erkjender, at dette ikke tør være afgjørende ved en Sag som denne. Det er jeg naturligvis meget glad ved at høre, thi jeg mener heller ikke, at det Hensyn bør være afgjørende. Naar vi nemlig først fik det slaaet fast, at vi havde en saadan Byggeplads, vilde vi ikke kunne komme fra den i overmaade lang Tid, og det burde dog ikke være bestemmende, om man i en eller anden By havde skyndt sig med at tilbyde gratis Byggeplads. Med Hensyn til de andre 2 Arkiver, som ere nævnte, vil jeg sige, at der er der taget Hensyn til Stedets centrale Betskaffenhed. Kjøbenhavn ligger ganske vist i den ene Side af Distriktet, hvori Arkivet skal være, men Forholdet er jo det, at Kjøbenhavn er blevet Centralpunktet for hele Landet i Almindelighed og for den østlige Del af det i Særdelshed. Vi se paa Sjælland, hvorledes alle Smaatsjøbæderne lide under Tryk af Kjøbenhavns Nærhed. Paa Syn ere de jo saa heldigt stillede, at den største Kjøbstad, Odense, ligger midt i Landet, saa der vil man ikke kunne komme i Strid om, paa hvilket Punkt Arkivet bør ligge. Men skulle vi Syder kun have eet Arkiv, og skal ikke den sydlige Del af Sjælland slaas sammen med Syn, hvad jeg er glad ved, at Udvalget ikke har villet — det glæder mig, at man med Hensyn til den sydlige Del af Sjælland ikke er gaaet frem som ved Udskrivningskredsene, hvor, saavidt jeg veed denne Del og Syn er slaaet sammen — jeg